

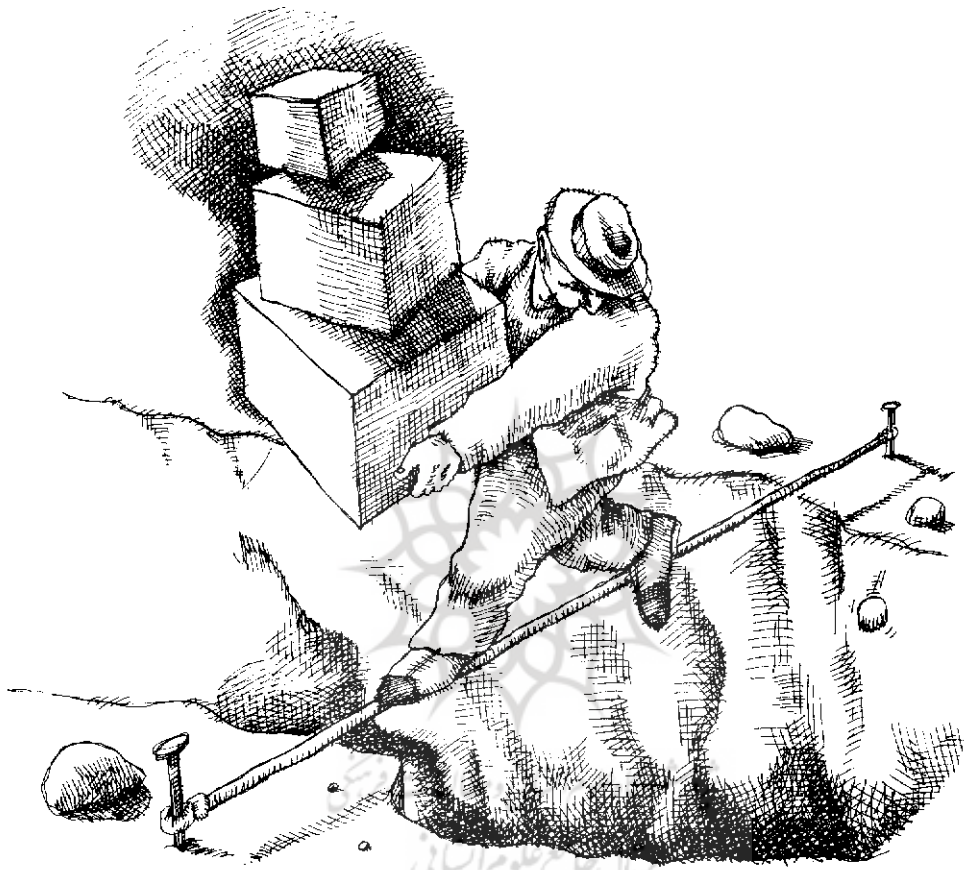
گات: سازمانی برای انتظام بازرگانی جهانی

علی اصغر طائی



سازمان بین‌المللی GATT^۱ برپایه موافقتنامه‌ای در سال ۱۹۴۷ تاسیس شده است. این سازمان با هدفی به کارگیری ابزار و طرق کاهش تعرفه‌های گمرکی کالا و خدمات در سطح جهانی به فعالیت می‌پردازد. موافقتنامه گات برپایه چند اصل ساده بنا شد است، که رعایت آن برای تمام اعضا الزامی است. فکر اولیه سازماندهی تجارت جهانی، و به دنبال آن به وجود آمدن منشور تجارت جهانی و تشکیل سازمان آن بر اساس تدابیر بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول شکل گرفته است. اگر چه همه طرح‌های آن به واقعیت نپیوست، اما امروزه «گات» چیزی بیش از یک موافقتنامه تجاری صرف است. اکنون با گذشت ۴۶ سال، از تشکیل و فعالیت آن، نرخهای تعرفه به طور مداوم در کشورهای عضو کاهش یافته و از ۴۰ درصد به ۵ درصد رسیده است. از زمان به وجود آمدن «گات» تاکنون حجم تجارت جهانی تقریباً ده برابر افزایش یافته، و تجارت جهانی سریعتر از محصول ناخالص ملی فزونی گرفته است، و اغلب کشورها به بازار تجارت جهانی ملحق شده‌اند.

خط مشی‌های تجاری بسیاری از کشورها، خصوصاً کشورهای برخوردار از قدرت تجاری زیاد، به نحوی توسعه یافته‌اند که به سختی می‌توان آنها را با اصول بین‌المللی تجارت آزاد و منصفانه سازگار دانست. در نتیجه ایجاد «بازار امن و منظم» و اقدامات مداخله‌جویانه طرفداران اصل حمایت، مناطق حمایت شده هر چه بیشتر لازم شده است و توافق‌های خاص دوجانبه یا منطقه‌ای افزایش یافته است. این عوامل به نظم تجاری چند



طرح از توکا نیستانی

جانبه جهانی لطمه وارد می‌سازد. تمام کشورهای تجاری، به‌علت خودسریها و آشفتگیهای موجود، در بازار جهانی و گرایش به سوی تقسیم و تجزیه تجارت جهانی، آسیب دیده‌اند، چرا که جریان درآمد و اشتغال، که از اصل حمایت اقتصادی ناشی می‌شود، به‌طور روزافزونی دچار تأثیرات زیانبار شده است. بنابراین شکل و یکپارچگی کشورها، در سازمانهای بین‌المللی تجاری، از جمله «گات»، موجب مصموم ماندن کشورهای عضو از پیآمدهای پیشگفته می‌شود. در کشورهای صنعتی، بحرانهای ساختاری و بیکاری زمینه بارزی برای اعمال سیاستهای حمایت اقتصادی (دفاع از تعرفه‌های حمایتی به‌عنوان وسیله توسعه قدرت و ثروت) فراهم آورده است. اعمال سیاست حمایتی در سال ۱۹۸۶، تقریباً بر ۱۷ درصد از واردات

کشورهای صنعتی اثر گذاشت. از طرفی، توافقه‌های اداری تمديد صادرات، بويژه شکلی بيهوده از حمايت اقتصادي است، زيرا برآورد شده است، که در نتيجه اعمال اين سياست در کشور واردکننده، هزینه از دست دادن ثروت، سه برابر بيشتتر از منافع اقدامات حمايتي گمرکي است. طبق گزارش توسعه جهاني در سال ۱۹۸۷ ميلادي، در کشورهای صنعتي، هزینه حمايت اقتصادي بالغ بر ۰/۳ تا ۰/۵ درصد ارزش محصول ناخالص ملي و در کشورهای در حال توسعه ۲/۵ تا ۹ درصد ارزش محصول ناخالص ملي است. اين حمايت اقتصادي، تاثير زيانياري بر بدهي کشورهای در حال توسعه مي گذارد، زيرا دسترس آنها را به بازار محدود مي کند. و از اين طريق منجر به از دست دادن درآمدهای صادراتي مي شود.

اصول سازمان عالي تجارت (گات)

مواد و تبصره‌های موافقتنامه گات بالغ بر ۲۸ ماده و تبصره است، که بررسی يکايک آنها، بسيار حجيم بوده و مربوط به قانون تجارت مي شود و بيان تمام آنها، از اين بحث خارج است، و در صورت نياز در جاهايي که لازمست به آنها اشاره خواهد شد. در زير اصول «گات» به عنوان عناصر اوليه تجارت آزاد به اختصار ذکر مي شود:

– تجارت آشکار و پرهيز از پنهانکاري در مبادلات.

– برخورد يکسان با کليه کشورها و رعايت اصل حفظ منافع ملي بيشتترين تعداد از کشورها.

– شناسايي شرطها و ضرورتهاي ملي. براي اقدامات حمايتي.

با اجراي اين موافقتنامه، تعرفه‌ها و حقوقی که در مقام حفظ منافع همگاني است، و تجارت آشکار مقرر شده در موافقتنامه، قوانين مربوط به يکپارچه کردن اقتصاد، استثناءها و رويه قضايي حاکم بر حل اختلافها به مرحله عمل درمي آيند. قوانين مربوط به يکپارچه کردن اقتصاد، احتمال شناسايي متقابل و هماهنگ سازي بين المللي مقررات، معيارها و شرايط صلاحيت حاکم بر امر صدور پروانه برای ارائه خدمات و استثناءهای ضروري مربوط به «ضمائم اجزای مشخص» در اين مرحله برنامه ريزي مي شوند. برعکس، مقررات حاکم بر شيوه برخورد با افراد و موسسات مقيم و کمکهای مالي که برای آزادسازي موثر، بسيار اهميت دارند نبايد بلافاصله اعمال شوند، بلکه فقط بايد مطابق با تعهدات خاص و در بخشهای معين، در ارتباط با شرکای تجاري اجرا شوند. در اين زمان بايد قوانين دولتي مربوط لغو شود، اما اعتراضات ملي، در صورتی که به برنامه آزادسازي مربوط آسبيبي وارد نکنند، مجاز است. با وجود اين، محدوديتهاي جديد نبايد معمول شود. مسئله دسترس به بازار که در مورد آزادسازي اهميت دارد، بايد جدای از مسئله شيوه برخورد با افراد و موسسات مقيم قرار گيرد، هرچند که اين دو بسيار وابسته به يکديگرند. هدف اصل برای دسترس به بازار نيز رسيدن به وضعيتی با ثبات و آرام است.

گردهماییهای گات

در سال ۱۹۴۷ تعداد کشورهای عضو گات، ۲۲ کشور امضاکننده موافقتنامه پیشگفته در زمان تاسیس بوده است. در سال ۱۹۹۱ تعداد کشورهای عضو، ۱۰۱ کشور و در سال ۱۹۹۲، ۱۱۷ کشور اعلام شده است (در پایان اجلاس دور اروگوئه در ژنو).

گردهماییهای گات به صورت دوره‌های مذاکرات سازماندهی شده است، و بیشترین تلاش در جهت کاهش تعرفه‌های عمده بوده است. در طی سالهای ۱۹۴۷ تا ۱۹۶۷، ۷ کنفرانس برپا شد، که موفقیت چندانی نداشت. بیشترین موفقیت در سال ۱۹۶۷ در مذاکرات «دور کندی» بدست آمد، به صورتی که تعرفه‌های گمرکی بر کالاهای اساسی به شدت مورد انتقاد قرار گرفت. در دور مذاکرات توکیو، کشورهای چکسلواکی، مجارستان، لهستان و رومانی به گات ملحق شدند و بلغارستان نیز برخی از تعرفه‌های کالا را پذیرا شد.^۲

در سال ۱۹۷۹ در دور مذاکرات توکیو بخش اعظم تعرفه‌ها به طور گسترده‌ای کاهش یافت. دور مذاکرات اروگوئه هشتمین دور از این مذاکرات بود که از سال ۱۹۸۶ با گردهمایی در سطح وزیران «در پونتادل استه» (Puntadel Este) آغاز شد. افزایش تعداد عوامل اخلاکگر و مزاحم در تجارت جهانی، دلیلی بر این توافق بود که، در این دور باید بسیاری از موضوعها، از جمله برخی از مسائل جدید در مذاکره‌ها گنجانده می‌شد. این دور مذاکرات در سال ۱۹۹۰ یکبار به بن بست رسید لیکن در همان سال مجدداً در ماه دسامبر مباحث در مجموع ۱۵ زیر گروه کاری مطرح شد و مورد مذاکره قرار گرفت، که اهمیت هریک از آنها برای کشورهای شرکت کننده متفاوت است.

نکات اصلی مورد بحث در دور مذاکرات اروگوئه و دیدگاههای مطرح شده در خصوص کشاورزی:

نکات اصلی مورد بحث:

مباحث مطرح شده در دور مذاکرات اروگوئه در ۱۵ زیر گروه کاری مورد بحث و مذاکره قرار گرفته، که زیر گروه‌های مذکور به قرار زیر است:

- ۱) طرحهای پیشنهادی برای کاهش تعرفه‌ها تا ۲۰ درصد و حتی حذف تعرفه‌ها، در برخی از بخشها.
- ۲) خطرناشی از جایگزین موانع بازدارنده غیرتعرفه‌ای با، تعرفه‌ها و راههای محدود کردن آنها.
- ۳) موضوع منابع طبیعی، مذاکره در ارتباط با عرضه منابع جدید و چگونگی دسترس به مناطق

ماهگیری و استخراج فلزات غیر آهنی. در این خصوص کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه با یکدیگر اختلاف نظر دارند.

(۴) بهبود نحوه دسترس صادرکنندگان مواد اولیه به بازارهای عرضه، روشهای قیمتگذاری دوگانه که منجر به صادرات پرهزینه‌تر می‌شود، موضوع دشواری برای تصمیمگیری است.

(۵) بررسی مسئله پارچه و منسوجات به صورت بخشی مستقل مجدداً در داخل گات، اجرای این تحول موضوع خاص مورد مجادله بین کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه است.

(۶) برای اولین بار، بازرگانی کشاورزی به عنوان موضوع مذاکرات گات مطرح شده است. توجه اصلی به کاهش کمک مالی صادرات معطوف شده است، که منشأ تضاد منافع بین جامعه اروپا و ایالات متحده آمریکا و نیز سایر کشورهای صادرکننده فرآورده‌های کشاورزی است.

(۷) تجدیدنظر در زمینه قواعد و قوانینی که در گات ممکن است طرفداران اصل حمایت اقتصادی، برای رسیدن به مقاصد خود از آن سوءاستفاده کنند، اما از نظر کشورهای در حال توسعه، زمانی که آنها در حال تاسیس صنایع تولیدی خود هستند، این قوانین جزو عناصر ضروری برای انطباق این کشورها با شرایط جدید شمرده می‌شود.

(۸) در مذاکرات مسائل مربوط به موافقتنامه M.T.N (بازارهای ضد رقابت مکارانه و بازارهای رسمی) موجب تضاد منافع بین ژاپن، جامعه اروپا، آمریکا و کشورهای صنعتی شده، و حل نشده است. هدف این است که در این زمینه، مجموعه قوانین در مقررات گات گنجانده شود.

(۹) کشورهای در حال توسعه برابرای شروط گریز مجاز از برخی از مقررات گات پافشاری می‌کنند، در حالی که کشورهای صنعتی، به رغم حمایت از گزینش تحت شرایط خاص از کاهش آنها طرفداری می‌کنند.

(۱۰) موضوع اهمیت و طبقه‌بندی کمکهای مالی، بدین نحو که در طبقه‌بندی، کمکهای «قانون»، «ممنوع»، یا غیرمجاز گنجانده شوند. به ویژه، کشورهای در حال توسعه علاقه‌مندند، تا با استفاده از این کمکها، به امر تثبیت تولید داخلی ادامه دهند.

(۱۱) حفظ مالکیت معنوی، شامل حمایت از اسم تجاری و حمایت از حق ثبت اختراع است و در عرف بین‌المللی از آن به عنوان TRIPS (حقوق و امتیازات سرمایه معنوی در ارتباط با تجارت) یاد می‌شود. از نظر کشورهای صنعتی مورد دوم لازم‌الاجراست. به سبب تاریخ تغییر و تحول و ترتیبات ویژه در خصوص گروه کشورهای در حال توسعه با درآمد سرانه پایین، مسائل خاصی در این زمینه مطرح شده است.

(۱۲) سرمایه‌گذاری در ارتباط با تجارت، یک مبحث جدید الحاقی است، که از نظر کشورهای صنعتی مانعی تجاری تلقی می‌شود. مذاکرات بین کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه در این خصوص بحث‌انگیز است.

۱۳) این مسئله نیز در ارتباط با «گات» وجود دارد که، آیا «گات» باید به‌عنوان سازمانی در راستای طرحها و هدفهای صندوق بین‌المللی پول، عمل کند یا در مسیر بانک جهانی، موضوع عمده گرایش در رفع منازعه، به سمت کاربرد روشهای داد‌گاهی در کل، خصلت و ویژگی الزام آور تصمیمات، برقراری تشکیلات داد‌خواهانه و جاذب و به‌ویژه طول مدت رسیدگی به دعاوی است.

۱۴) بخشی به‌نام حوزه خدمات در دور مذاکرات گنجانده شده است. موافقتنامه عمومی بازرگانی در زمینه خدمات (GATS) به این قصد مطرح شده است که مسئولیت نهاد موافقت چند جانبه مستقل از «گات» را به‌عهده گیرد.

۱۵) بررسی عملکرد گذشته نظام گات.^۲

ب) دیدگاه‌های کشاورزی در گات و منافع کشورهای در حال توسعه:

در اکثر کشورهای صنعتی، سیاست تجارت محصولات کشاورزی به‌صورت ابزاری برای اعتبار بخشیدن به سیاستهای تضمین قیمت، که هدف از آن توزیع مجدد درآمد به سود بخش کشاورزی است، درآمده است. اما، در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، به کشاورزی مالیات تعلق می‌گیرد و صنایع در مقابل رقابت واردات، مورد حمایت واقع می‌شوند، در حالی که در کشورهای توسعه یافته، کشاورزی رسماً و از ابتدا، از اصول موافقتنامه تجارت «گات» مستثنی شده است، به‌طوری که قیمت‌های بالای محصولات کشاورزی در اروپا منجر به افزایش درخور توجه در تولید شده و جامعه اروپا که قبلاً منطقه‌ای با کمبود مواد غذایی بوده، تبدیل به منطقه‌ای با مازاد مواد غذایی شده است، و امروزه تولیدات کشاورزی اروپا در بازار جهانی با تولیدات کشاورزی کشورهای در حال توسعه و آمریکا رقابت می‌کند. در طول مذاکرات گذشته در «گات» چهار طرز تلقی در کشاورزی شکل گرفته است.^۴

گروه کشورهای کایرنز^۵ شامل آرژانتین، استرالیا، کانادا، شیلی، کلمبیا، برزیل، مجارستان، اندونزی، مالزی، زلاندنو، فیلیپین، تایلند و اروگوئه است. این گروه که از آزادسازی محصولات کشاورزی منتفع خواهند شد، عقیده دارند که کمکهای مالی دولت در بخش کشاورزی متوقف شود.

ژاپن دخالت زیادی در تجارت بین‌المللی در بخش کشاورزی ندارد، در حالی که بیش از جامعه اروپا به بخش کشاورزی کمک مالی اعطا می‌کند، زیرا این کشور هنوز با کمبود مواد غذایی روبه‌روست. مواضع ژاپن بین کمک‌هایی که به منظور تامین مواد غذایی اعطا می‌کند و کمک‌هایی که به ناهنجاری تجارت بین‌المللی می‌انجامد، تمایز مشخص و دقیقی قابل است، اما با توجه به شرایط جهانی تجارت برنج، این کشور درهای بازاری خارجی را کاملاً بر روی برنج بسته است، زیرا شرایط پیشگفته تولید برنج داخلی ژاپن را به حالت رکود در خواهد آورد.

تضاد بین جامعه اروپا ایالات متحده امریکا، تمام کشورها را تحت الشعاع خود قرار داده است. آمریکا درخواست کاهش اساسی کلیه کمکهای صادراتی محصولات کشاورزی تا سال ۲۰۰۰ را دارد. جامعه اروپا در ابتدا آماده کاهش کمکهای مالی به صورت بسیار عام و نامشخص بود، اما بعد پیشنهاد داد کمکهای مالی در تمام بخشها تا ۳۰ درصد (در سطوح سال ۱۹۸۶) کاهش یابند.

تأثیر نامطلوب این امر موجب شد که تمام دور مذاکرات گات در نتیجه فشار از سوی ده میلیون کشاورز که تنها ۳ درصد محصول ناخالص ملی جامعه اروپا را تولید می کردند به مخاطره بیافتد.

تجارت جهانی منصفانه محصولات کشاورزی با خطمشی کنونی جامعه اروپا به دلایل زیر سازگار نیست: - این امر به ویژه در مورد خطمشی های قیمتگذاری جامعه اروپا صادق است که روند بازرگانی فرآورده های کشاورزی را هرچه بیشتر مختل کرده و درهای بازار داخلی را به روی فروشندگان خارجی می بندد.

- هرگونه کاهش در اعطای کمکهای مالی، بدون شك منجر به کاهش تعداد مزارع خواهد شد.

- این امر باعث کاهش ارزش زمینهای کشاورزی شده و برای بسیاری از کشاورزان به معنی از دست رفتن دارایی است.

- این خطر وجود دارد که از جمعیت مناطق روستایی کاسته شود و این مناطق جاذبه کمتری برای سکونت داشته باشند.

در دور مذاکرات اروگوئه نشان داده شد، که کشورهای در حال توسعه بسیار تمایل دارند در مناطقی که اقتصاد آنها به رونق تجارت محصولات کشاورزی وابسته است، سیاست آزادسازی تجارت اعمال شود و پیشرفت کند و علاوه بر آن بیش از این نمی توانند بپذیرند که دستشان از بازارهای داخلی کشاورزی کوتاه باشد، و مازاد ناشی از کمکهای مالی و عرضه فراوان کالا در بازار به طور مداوم شیوه عملکرد آنها را مختل کند بطور کل، حمایت از تولید محصولات کشاورزی در کشورهای توسعه یافته منجر به دو وجه افراطی نادرست شده است:

۱) مصرف کنندگان زبانهای زیادی را متحمل می شوند، به طوری که میزان آن در سال ۱۹۸۹ از سوی سازمان همکاری توسعه اقتصادی ۲۴۵ میلیارد دلار برآورد شده است.

۲) بازار شکنی از طریق عرضه مازاد محصولات کشاورزی به بازار جهانی، منجر به کاهش قیمتتها شده، که نتایج زیانباری برای کشورهای در حال توسعه دربرداشته است. به این دلیل کشورهای در حال توسعه بیم آن دارند که، بازار واحد اروپا باعث افزایش نفوذ جامعه اروپا در اقتصاد آنان شود و این امر به معنی نابودی کشاورزان خرده پا خواهد بود.

عضویت در گات

عضویت در گات شرایط خاص از پیش تعیین شده‌ای ندارد، و کشورهایی که تقاضای عضویت دارند، تقاضای خود را به دبیرخانه «گات» در ژنو ارائه می‌دهند. از طریق دبیرخانه کارشناسان مسئول بررسی وضعیت تجارت، تولید محصولات، تعرفه‌ها، پرداخت سوسید و کمکهای دولت به تولیدکنندگان، و سایر امور می‌شوند. پس از بررسیهای دقیق گزارش کاملی از طرف کارشناسان تنظیم و نسبت به عضویت کشور مربوط اظهار نظر می‌شود. اظهار نظر کارشناسان می‌تواند همراه با توصیه‌های کارشناسی در چارچوب قوانین گات در خصوص تعرفه‌ها، سوسیدهای پرداختی و شرایط تجارت باشد.^۶

هرگاه کشوری در خصوص کالاهای از امتیازات صادراتی برخوردار شود (زیرا در مقابل، کشورهای تولیدکننده کمکهای مالی خود را به تولیدکنندگان قطع می‌کنند، تا محیط برای واردات کالاهای سایر کشورهای تولیدکننده مساعد شود) در مقابل به کالاهای دیگری باید امتیاز بدهد، یا واردکننده آن کالا باشد، ضمن اینکه در ماده ۲۸ موافقتنامه گات آمده است که کشورهای در حال توسعه یا کشورهای کوچک الزامی ندارند که در مقابل اخذ امتیازات از کشورهای توسعه یافته، حتماً امتیازاتی بدهند.

پایان مذاکرات دور اروگوئه و بیانیه موافقتنامه گات

سند موسوم به دور مذاکرات اروگوئه را ۱۱۷ کشور در ۱۵ دسامبر ۱۹۹۳ در ژنو تصویب کردند، این سند در ۵۵۰ صفحه، شامل ۳۰ سرفصل است که به بخشهایی چون کشاورزی، خدمات و نساجی مربوط است. این پیمان از اواسط سال ۱۹۹۵، اجرا خواهد شد.

مذاکرات تجارت جهانی اروگوئه توانست در طول مدت فعالیت خود یک سازمان تجارت چند جانبه ایجاد کند و موجب شود که «گات» به صورت ناظر قانونی برای اجرای قوانین عادلانه تجاری درآید و سازمانی در جهت حل و فصل منازعات تجاری شود. در این پیمان آمده است که:

— به شرکتهای خارجی همان اعتبار و شخصیت حقوق شرکتهای داخلی داده می‌شود و با آنها همان رفتاری می‌شود که با شرکتهای محلی یا داخلی می‌شود.

— تعرفه‌های محصولات غیر کشاورزی در ۵ مرحله و در مدت ۴ سال کاهش خواهد یافت که البته بنابه کشور و نوع محصول تفاوت می‌کند. ضمناً به فقیرترین کشورهای جهان مهلت ویژه داده می‌شود تا از اقتصاد خود حمایت و محافظت کنند.

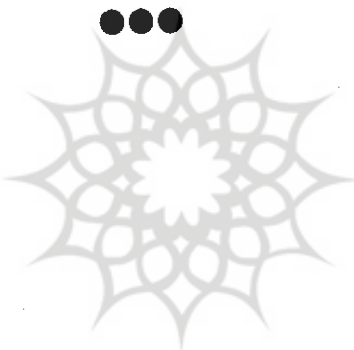
— بخش کشاورزی برای اولین بار در چارچوب قوانین تجاری «گات» گنجانده می‌شود.

- مواضع تجارت محصولات کشاورزی باید به صورت تعرفه در آیند و سپس به طور میانگین تا ۶ درصد در مدت ۶ سال در کشورهای توسعه یافته و ۲۴ درصد در مدت ۱۰ سال در کشورهای روبه رشد کاهش یابند. فقیرترین کشورها از این بابت معاف هستند و در بین سایر استثناها، کشورهای ژاپن، کره جنوبی می‌توانند در زمینه واردات برنج کندتر گام بردارند.
- سوبسیدهای صادرات محصولات کشاورزی باید ۲۶ درصد و حجم صادرات محصولات کشاورزی سوبسیددار تا ۲۱ درصد در مدت ۶ سال کاهش یابد. ضمناً به کشورهای روبه رشد مهلت بیشتری داد می‌شود.
- کشورهای عضو «گات» باید به طور کلی واردات محصولات کشاورزی خود را به ۵ درصد تقاضای ملی افزایش دهند، هرچند در موارد استثنایی معافیهایی قابل می‌شوند.
- آیین‌نامه‌های مربوط به سلامت مواد غذایی گیاهی و بهداشت حیوانات، حمایت ظاهری از تولیدات محصولات داخلی تلقی نمی‌شود.
- به کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای روبه رشد که وارد کنندگان محض مواد غذایی هستند مساعدتهای ویژه اعطا خواهد بود.
- بخش منسوجات که بیشترین سیاست حمایت از تولیدات داخلی را دریافت می‌کند برای اولین بار در پارچوب گات آورده می‌شود.
- محصولات نساجی در سه مرحله تا سال ۲۰۰۵ شامل قوانین گات خواهند شد.
- قرارداد منسوجات (ام. اف. ا) که سهمیه‌های وارداتی را تعیین می‌کند به مدت ۱۰ سال اعتبار دارد.
- استانداردهای فنی، آزمایش و تایید، نباید موانع غیر ضروری بر مبادلات تجاری ایجاد کنند. استفاده از استانداردهای بین‌المللی توصیه می‌شود.
- هیچ کشوری احتمالاً نباید محدودیتهایی برای سرمایه‌گذاریهای خارجی که شامل حال شرکتهای محلی نمی‌شود به وجود آورد. برای این منظور در جدول زمانی، برای حذف محدودیتهای موجود، دو سال برای غنی‌ترین کشورها و ۷ سال برای فقیرترین کشورها در نظر گرفته شده است.
- قوانین جدید و محدودیتهایی در مورد تعیین ضد دامپینگ و رقابت غیر عادلانه را وضع شده است. عوارض ضد دامپینگ کمتر اعمال می‌شود، گرچه آمریکا برای حفظ آنها موفق شده است.
- سوبسیدها و عوارض تلافی‌جویانه به طوری اکید از سوی هیات حل و فصل منازعات بیشتر کنترل شوند زیرا این سوبسیدها اقدامهای تلافی‌جویانه کشورهای مدعی را از بین می‌برد.
- خدمات در زمینه بانکی و مخابرات به طور مثال در قوانین تجاری «گات» برای اولین بار گنجانده می‌شوند. شرکتهای خدمات خارجی باید به طور مساوی به بازارها، غیر از استثناهای مندرج، دستیابی داشته باشند.

— حق حفظ آثار فرهنگی مانند علامت تجاری، ثبت و حق تقلید برای اولین بار در قوانین گات گنجانده شده است. شرکتهای خارجی باید مانند شرکتهای داخلی در مقابل قوانین حق حفظ آثار فرهنگی حمایت شوند.

— سازمان تجاری چندجانبه (ام. تی. او) با سایر سازمانهای بین المللی همکاری خواهد کرد تا ثبات ارزش را افزایش دهد و شرایط منظمتر اقتصادی و مالی را به وجود آورد.^۷

در ارتباط با این موافقتنامه کشورهای تولیدکننده محصولات کشاورزی در جهان سوم، مجبورند که درصدی از واردات خود را از محصولات کشاورزی کشورهای توسعه یافته با قیمت کمتر وارد کنند از جمله کره جنوبی، پاکستان هندوستان و ژاپن نسبت به صدور این قطعنامه که آنها را ملزم به واردات درصدی از برنج آمریکایی می کند، اعتراض کردند و در مقابل رئیس جمهور ایالات متحده امریکا و نخست وزیر انگلستان از تصویب موافقتنامه گات ابراز خرسندی کرده اند.



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- 1) General Agreement on Tariffs and Trade.
- 2) Christoph Daspre filne , Venwel thand sordung.
- 3) Economics: A Biennal Collection of Recent German Studies , Volume 46.
- 4) سازمان برنامه و بودجه، گزیده مسائل اقتصادی، سال دهم، شماره ۳ و ۴ خردادماه ۱۳۷۲.
- 5) Curzon Price Victoria: Welthandel: Mittel gegen den protektion is mus in: wirtschaf Swoche NO.17 Vom 19.4.1991 S. 88 FF.
- 6) Blankart , Franza: Trade in Services Defination eine Verhandlungs gegen standes in Avssenwirt schaft 1989 , S. 5 FF.

(۷) اجلاس گات در سال ۱۹۷۶ در شهر کابرنز استرالیا.

(۸) موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ماهنامه بررسیهای بازرگانی، شماره ۴ شهریور ۱۳۶۸.

(۹) روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۴۲۱۶، ۲۷ آذرماه ۱۳۷۲.